

Marzena Karpińska
 Mgr Uniwersytet Wrocławski
 Wydział Prawa Administracji i Ekonomii

WPLYW UNII EUROPEJSKIEJ NA INNOWACYJNOŚĆ W POLSCE

We współczesnej gospodarce coraz częściej funkcję jednego z kluczowych czynników sukcesu biznesowego pełni współpraca przedsiębiorstw zarówno na arenie międzynarodowej jak również wewnątrz kraju oraz ich otwartość na działalność innowacyjną. Poszukiwanie nowych źródeł przewagi konkurencyjnej w trudnych warunkach wywołanych kryzysem gospodarczym zapoczątkowanym w 2007 roku nie wyklucza ich współdziałania i jednoczesnego konkurowania z sobą.

W Polsce począwszy od „planu Balcerowicza”¹², czyli od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, przez lata wzrostu gospodarczego, kryzysu, po przystąpienie Polski do Unii Europejskiej obserwowane są zmiany społeczno-gospodarcze.

Zarówno w sensie stricte ekonomicznym jak również w analizie systemowej polityka innowacji przechodzi obecnie w Polsce zasadnicze zmiany. W związku z procesem europeizacji, jaki miał miejsce w Polsce w 2004 roku, po przystąpieniu Polski do UE, również system innowacji zmierza w kierunku zachodnioeuropejskim. Wynika to zarówno ze zbliżonego modelu podziału na sferę publiczną i prywatną (model europejski plasuje się pomiędzy modelem społeczno-rynkowym (skandynawskim), a modelem rynkowym (USA)), oraz z tego, że innowacyjność naszego kraju budowana jest, jak dotąd w znacznym stopniu dzięki wsparciu UE w ramach priorytetów proponowanych przez Komisję Europejską³.

Zasadniczą rolę dla Polski odgrywa wsparcie finansowe, a podstawą długoterminowej polityki innowacji w UE stanowi „Horyzont 2020”, z flagową inicjatywą „Unia innowacji”. Zyski, jakie osiągnęła gospodarka Unii w związku z poczynionymi inwestycjami w obszarze badań i rozwoju, sprawiła, że w trakcie dyskusji nad finansowaniem B+R obecnie, pytaniem wyjściowym nie jest „czy” tylko „ile” powinno się zwiększać nakłady.

Pomimo iż działania polskiego rządu zdają się zmierzać w dobrym kierunku, to zdecydowanie nie są one wystarczająco satysfakcjonujące, co do tempa, gdyż planowany wzrost nakładów do poziomu 1,45-1,9 proc. w 2020 roku, to o wiele za mało żeby móc konkurować z takimi krajami jak Estonia, Czechy, czy Słowacja. Dodatkowo do tej pory wzrost publicznych wydatków na działalność badawczo-rozwojową napędzany był w Polsce przez fundusze unijne⁴.

Wspominając o mocnych stronach innowacyjności polskich przedsiębiorstw można zauważyć, że nie bez znaczenia pozostały bezpośrednie inwestycje zagraniczne, które przyczyniły się w dużym stopniu do transferu technologii. Bez względu na sytuację na rynkach światowych konieczne jest prowadzenie odpowiednio ukierunkowanej polityki gospodarczej, a szczególnie proinnowacyjnej i przemysłowej. Istotne jest także zestawienie mocnych i słabych stron innowacyjności oraz szans dla poprawy innowacyjności i zagrożeń, na jakie można napotkać.⁵

Do mocnych stron innowacyjności polskiej gospodarki należą:

- wiedza w zakresie nowych technologii, oraz świadomość konieczności jej wykorzystania,
- potencjał innowacyjny przedsiębiorstw,
- zaawansowane badania w niektórych dziedzinach prowadzone przez polskich naukowców,
- liczne działające organizacje (transfer technologii, doradztwo, szkolenia),

¹ Pojęcie odnoszące się do przygotowanego w 1989 roku pakietu reform w dziedzinie gospodarki i finansów, przygotowanego przez zespół ekspertów pod przewodnictwem prof. Leszka Balcerowicza – ówczesnego wicepremiera i ministra finansów.

² http://portalwiedzy.onet.pl/85578,,,balcerowicza_plan,haslo.html dostęp z dn. 18.03.2016.

³ http://www.pi.gov.pl/PARPFFiles/media/_multimedia/ dostęp z dn. 18.03.2016.

⁴ G. W. Kolodko, *Ekonomia kryzysu czy kryzys ekonomii*, „Master of Business Administration” 2/2011, s. 2.

⁵ M. Szuba, *Międzynarodowa konkurencyjność, MSP w Polsce*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” 2006, nr 2, s. 88-90.

– zmiana i dostosowanie polskich norm prawnych w zakresie ochrony własności intelektualnej do przepisów europejskich.

Słabe punkty innowacyjności polskich przedsiębiorstw to z kolei m.in.:

- słaba współpraca przedsiębiorstw z jednostkami badawczo-rozwojowymi,
- niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw,
- niski udział nakładów na działalność B+R w stosunku do PKB,
- niedostateczny rozwój przemysłu zaawansowanych technologii,
- niedostateczne nasycenie gospodarki nowoczesnymi technologiami,
- mała liczba zgłaszanych patentów,
- niski udział środków podmiotów gospodarczych w nakładach przeznaczonych na badania i rozwój,

– niska motywacja przedsiębiorców do dokonywania zmian.

Szansą dla poprawy innowacyjności polskich przedsiębiorstw byłyby następujące działania:

- koncentracja środków na inwestycjach prorozwojowych,
- wzrost efektywności wydatkowania środków publicznych w wyniku realizacji wspólnych projektów z UE,

- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej,
- lepszy dostęp do finansowania, technologii, rynków zbytu,
- zwiększenie kredytów dla przedsiębiorców.

Zagrożenia dla innowacyjności tworzą przede wszystkim takie zjawiska, jak:

- niejasne przepisy prawne,
- zbyt wysokie podatki,
- brak wsparcia od instytucji państwowych,
- spadek zatrudnienia w przemyśle wysokiej techniki,
- duża konkurencja ze strony przedsiębiorstw zagranicznych,
- zbyt szybko rozwijająca się biurokracja, ograniczająca możliwość swobodnego działania małych i średnich przedsiębiorstw na rynku,
- spadek atrakcyjności inwestycyjnej Polski,
- odpływ z Polski pracowników sektora B+R.

Tworzenie warunków, które by sprzyjały wzrostowi innowacyjności staje się dziś koniecznością, a innowacyjna działalność przedsiębiorstw jest zjawiskiem coraz bardziej złożonym i w wielu przypadkach wymagającym pomocy ze strony lub instytucji wewnętrznych i zewnętrznych.

Bibliografia

1. Kołodko G. W., *Ekonomia kryzysu czy kryzys ekonomii*, „Master of Business Administration” 2/2011,
2. Szuba M., *Międzynarodowa konkurencyjność, MSP w Polsce*, „Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstwa” 2006, nr 2
3. http://portalwiedzy.onet.pl/85578,,balcerowicza_plan,haslo.html dostęp z dn. 18.03.2016.
4. http://www.pi.gov.pl/PARPFfiles/media/_multimedia/ dostęp z dn. 18.03.2016.

Barbara Kryk
prof. US, dr hab.
Uniwersytet Szczeciński, Polska

PARTNERSTWO MIEJSKO-WIEJSKIE – NOWY INSTRUMENT POLITYKI SPÓJNOŚCI

Polska jest krajem silnie zróżnicowanym regionalnie. Gospodarcze zróżnicowanie regionalne w Polsce ma z jednej strony charakter strukturalny, a z drugiej strony jest uwarunkowane upadkiem regionów przemysłowych oraz historią. W wyniku tego polską przestrzeń cechują trzy rodzaje dysproporcji: luka rozwojowa między wielkimi miastami a resztą kraju, między Polską Wschodnią i